

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2025-11-26

Diarienummer:
SCN-2025-00997

Handläggare:
Hero Axelsson, Ann-Christine Dahlén

Åtgärder för att stärka säkerheten för medarbetare inom socialtjänsten

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** hemställa till kommunstyrelsen att yttra sig till regeringen om lagändringar avseende hat och hot mot tjänstepersoner, i enlighet med bilaga 1.

Ärendet

Våld, hot och trakasserier mot medarbetare inom socialtjänsten är vanligt förekommande och påverkar medarbetares mående, arbetsmiljö och rättssäkerheten i yrkesutövningen. I syfte att stärka säkerheten för medarbetare inom socialtjänsten föreslår förvaltningen att socialnämnden hemställer till kommunstyrelsen att yttra sig till regeringen om lagändringar avseende hat och hot mot tjänstepersoner, i enlighet med bilaga 1.

Beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningen i dialog med arbetsmarknadsförvaltningen.

Föredragning

Våld, hot och trakasserier mot medarbetare inom socialtjänst är vanligt förekommande och påverkar medarbetares mående, arbetsmiljö och rättssäkerheten i yrkesutövningen. På senare år har hoten blivit allvarligare och socialsekreterare utsätts oftare för grova förolämpningar.

Skrivning till Regeringen

Förvaltningen har upprättat ett förslag på skrivelse till regeringen med förslag på åtgärder för att stärka skyddet för personal inom socialtjänsten som utsätts för hot, trakasserier och våld.

Förslaget till skrivelse är adresserat till regeringen och föreslår;

- att hot riktade mot verksamheten ska kunna anmälas som brott mot offentlig verksamhet med arbetsgivaren som målsägande,
- att möjligheten till sekretess för medarbetares personuppgifter stärks,
- att de förslag på begränsning av söktjänsters grundlagsskydd som föreslås i utredningen SOU 2024:75 genomförs samt,
- att Polismyndigheten ges stärkta möjligheter för att kunna lagföra brott mot offentligt anställda vid myndighetsutövning.

Förvaltningen föreslår nämnden besluta att skicka skrivelsen till regeringen. Förslaget till skrivelse finns i ärendets bilaga 1.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 26 november 2025
- **Bilaga 1**, Förslag till skrivelse till regeringen.

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Kommunstyrelsen
Brev

Regeringen

Handläggare:
Hero Axelsson, Ann-Christine Dahlén**Förslag**

Åtgärder för att stärka skyddet för medarbetare inom socialtjänsten

Kommunstyrelsen i Uppsala kommun vill stärka skyddet för medarbetare inom socialtjänsten som utsätts för hot, trakasserier och våld. Kommunstyrelsen välkomnar de lagändringar som trädde i kraft den 2 juli 2025, men menar att gällande lagstiftning fortfarande ger ett otillräckligt skydd för den enskilde tjänstepersonen. Det får inte bara konsekvenser för den enskilde medarbetares säkerhet och trygghet, utan innebär också risker för rättssäkerheten i myndighetsutövningen. Kommunstyrelsen föreslår följande åtgärder för att stärka skyddet för medarbetare:

- Hot riktade mot offentliganställda vid myndighetsutövning ska kunna anmälas som brott mot offentlig verksamhet med arbetsgivaren som målsägande.
- Stärkt möjligheten till sekretess för medarbetares personuppgifter.
- Begränsning av söktjänsters grundlagsskydd enligt förslag i utredningen SOU 2024:75.
- Stärkta möjligheter för Polismyndigheten att kunna lagföra brott mot offentliganställda vid myndighetsutövning.

Kommunen som målsägande vid polisanmälan

Kommunstyrelsen ser ett behov av att hot riktade mot offentliganställda vid myndighetsutövning ska kunna anmälas som brott mot offentlig verksamhet, med arbetsgivaren som målsägande. Kommunstyrelsen föreslår att frågan utreds.

En mycket liten andel av de hot, trakasserier och våldshandlingar som drabbar medarbetare leder till rättegång och fällande dom. Det beror bland annat på att medarbetare ofta avstår från att polisanmäla av oro för att privata uppgifter ska bli offentliga eller för att anmälan ska trigga ytterligare hotfullt beteende.

Kommunstyrelsen menar, i likhet med bland annat Sveriges Kommuner och Regioner, att brott mot offentliganställda vid myndighetsutövning borde lagföras som brott mot offentlig verksamhet med arbetsgivaren som målsägande. En sådan möjlighet skulle skydda den enskilde medarbetaren och troligen göra att fler väljer att polisanmäla.

Möjlighet till sekretess vid beslutsfattande

Medborgares har idag stor möjlighet till insyn i myndigheters beslutsprocess, vilket är viktigt för att säkerställa en transparent och rättssäker offentlig förvaltning. Kommunstyrelsen menar dock att det i vissa fall kan vara motiverat att dölja vem som har fattat ett beslut. Det handlar om ärenden där beslutsfattaren riskerar att utsättas för skada om dennes personuppgifter lämnas ut.

När en tjänsteperson vid myndighetsutövning utsätts för allvarliga hot kan skadan bli mycket stor. Förutom att tjänstepersonens egen säkerhet och trygghet sätts på spel, finns det risk att handläggaren ändrar sitt beslut. Att offentliggöra beslutsfattarens personuppgifter är med andra ord ingen garanti för att rättssäkerheten upprätthålls, utan kan i vissa fall vara kontraproduktivt. Det är därför viktigt att utreda hur en bättre balans kan uppnås mellan behovet av insyn i verksamheten och tjänstepersoners säkerhet. Kommunstyrelsen ansluter sig till de särskilda yttrandena i SOU 2024:1 från Ylva Marsh, Polismyndigheten, och Ellinor Eriksson, Skatteverket, som berör behovet av anonymitet i beslutsfattandet när det finns säkerhetsrisker. Exempelvis bör det finnas en möjlighet att sekretessbelägga offentliganställdas namn i fall där personalen är särskilt utsatt.

Översyn av söktjänsters grundlagsskydd

Kommunstyrelsen vill påtala vikten av att de undantag för söktjänsters grundlagsskydd som föreslås i utredningen *Personuppgifter och mediegrundlagarna* (SOU 2024:75) genomförs. Kommunstyrelsen delar utredningens bedömning att personuppgifters tillgänglighet via söktjänster ökar offentliganställdas exponering för hot och trakasserier, vilket riskerar att påverka myndighetsutövningen.

Stärkta möjligheter för Polismyndigheten att lagföra brott mot offentliganställda vid myndighetsutövning

Kommunstyrelsen vill påtala vikten av att Polismyndigheten ges förutsättningar för att lagföra brott mot offentliganställda vid myndighetsutövning. Kommunstyrelsen delar den bild som framförs av flera utredningar (exempelvis SOU 2024:1 och RiR 2022:26) att polisanmälningar mycket sällan leder till åtal och fällande dom. Polisanmälningar som rutinmässigt läggs ner skickar en signal om att hot mot tjänstepersoner och otillåten påverkan accepteras. Det är därför av stor vikt att Polismyndigheten prioriterar anmälningar som gäller hot och våld mot offentliganställda, ger stöd till myndigheter kopplat till exempelvis hot- och riskbedömningar, samt ges tillräckliga resurser för att kunna lagföra brott mot offentliganställda vid myndighetsutövning.

Kommunstyrelsen